

Pojken från stationen som vann Nobelpriset

Berättelse

Pär Lagerkvist föddes 1891 i Växjö, en liten stad i Småland. Hans pappa arbetade vid järnvägsstationen, och familjen bodde i ett enkelt och mycket religiöst hem. Pär var det yngsta av sju barn. Som ung läste han Bibeln tillsammans med sin familj, men senare lämnade han den traditionella tron. Trots att han gjorde det, glömde han aldrig de stora frågorna om Gud, om gott och ont och om meningen med livet. Just dessa frågor skulle han skriva om hela sitt liv.

Tidigt bestämde sig Pär för att bli författare. Han studerade ett år vid universitetet i Uppsala, men det räckte inte för en orolig ung man som ville se världen. År 1913 reste han till Paris. Där mötte han den moderna konsten, och särskilt måleriet påverkade honom djupt. Det fick honom att tänka nytt om hur också en text kan byggas upp. Under många år bodde han mest i Frankrike och Italien, även om Sverige alltid fanns kvar i hans tankar.

Lagerkvist skrev nästan allt: dikter, pjäser, noveller och romaner. Redan 1916 kom diktsamlingen *Ångest*, som visade en mörk och stark röst. Hans verkliga genombrott hos en stor publik kom dock senare. År 1944 gav han ut romanen *Dvärgen*, som blev en succé, och 1950 kom *Barabbas*. Den boken handlar om mannen som släpptes fri i stället för Jesus, och den gjorde Lagerkvist världsberömd. Han kallade sig själv "en troende utan tro" — en människa som inte kunde tro, men som ändå inte kunde sluta söka.

Lagerkvist fick stor uppskattning i Sverige. Redan 1940 valdes han in i Svenska Akademien, vilket var en stor ära. Det allra största hände dock 1951, då han fick Nobelpriset i litteratur. Han belönades för det mod och den självständighet med vilken han sökte svar på människans eviga frågor. Pär Lagerkvist dog 1974, men hans böcker läses fortfarande, eftersom de handlar om sådant som aldrig blir omodernt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
religiöst hem	en familj som tror mycket på Gud
gott och ont	det som är bra och det som är dåligt
meningen med livet	varför vi lever, syftet med att finnas till
orolig	rastlös, har svårt att vara stilla
måleri	konsten att måla tavlor
påverka	göra att någon ändrar sig eller tänker nytt
diktsamling	en bok med många dikter
genombrott	när någon plötsligt blir känd och lyckas
succé	en stor framgång

ORD	FÖRKLARING
världsberömd	känd i hela världen
Svenska Akademien	gruppen som varje år delar ut Nobelpriset i litteratur
självständighet	att tänka och bestämma själv, utan att följa andra

Läsförståelsefrågor

1. Var och i vilken miljö växte Pär Lagerkvist upp?
 1. I Stockholm, i en rik familj
 2. I Växjö, i en familj som arbetade vid järnvägen
 3. I Paris, i en konstnärsfamilj
2. Vad hände med Lagerkvists förhållande till religionen?
 1. Han lämnade den traditionella tron men fortsatte tänka på de stora frågorna
 2. Han blev präst som vuxen
 3. Han brydde sig aldrig om religion
3. Varför reste Lagerkvist till Paris 1913?
 1. För att arbeta vid en järnväg
 2. För att studera medicin
 3. För att möta den moderna konsten och utvecklas
4. Vad handlar romanen *Barabbas* om?
 1. En dvärg vid ett hov
 2. Mannen som släpptes fri i stället för Jesus
 3. En pojke vid en station
5. Vad menade Lagerkvist när han kallade sig "en troende utan tro"?
 1. Att han trodde fullständigt på Gud
 2. Att han inte kunde tro, men ändå fortsatte söka efter svar
 3. Att han hatade alla religioner
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Lagerkvist gav ut *Dvärgen* innan han fick Nobelpriset.
 2. Lagerkvist studerade i många år vid universitetet i Uppsala.
 3. Lagerkvist hade en bror som också blev författare.
 4. Lagerkvist valdes in i Svenska Akademien 1940.
7. Vilket var det största erkännandet Lagerkvist fick, och vilket år?
8. Med egna ord: varför skrev Lagerkvist om Gud och tron, fast han hade lämnat den traditionella religionen? (inferens)
9. Texten avslutas med att hans böcker fortfarande läses. Vad i texten förklarar varför? (inferens)

Facit

- 1.
- 1.
- 1.
- 1.
- 1.
1. ja b) nej (han studerade bara ett år) c) det står inte i texten d) ja
- Det största erkännandet var Nobelpriset i litteratur, som han fick 1951.
- Exempel på svar: Han hade vuxit upp i ett religiöst hem och bar med sig frågorna om Gud, gott och ont och meningen med livet. Han kunde inte tro längre, men frågorna släppte aldrig taget, så han skrev om dem i hela sitt liv.
- Exempel på svar: Hans böcker handlar om de eviga frågorna om livet, Gud och gott och ont, sådant som aldrig blir omodernt, och därför är de fortfarande intressanta.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för samtal om livsfrågor, tro och tvivel samt om hur en konstnär kan formas av sin uppväxt. Tema: sökandet efter mening. Lyft gärna uttrycket "troende utan tro" som diskussionsöppnare.

Diskussionsfrågor

- Lagerkvist skrev om de stora frågorna i livet. Vilka frågor tänker du själv mest på?
- Han lämnade sin barndoms tro men glömde den aldrig. Hur tror du att vår uppväxt påverkar oss som vuxna?
- Lagerkvist reste utomlands för att utvecklas. Har en resa eller flytt förändrat dig på något sätt?
- Skriv (5 meningar):** Berätta om en person eller en bok som har påverkat hur du ser på livet.

Källor och faktagranskning

- Pär Lagerkvist – Wikipedia (svenska): https://sv.wikipedia.org/wiki/P%C3%A4r_Lagerkvist
- Pär Lagerkvist – Biographical, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1951/lagerkvist/biographical/>
- Pär Lagerkvist, Encyclopaedia Britannica: <https://www.britannica.com/biography/Par-Lagerkvist>
- Pär Lagerkvist – Wikipedia (engelska): https://en.wikipedia.org/wiki/P%C3%A4r_Lagerkvist

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: född 23 maj 1891 i Växjö, död 11 juli 1974 (i Stockholmstrakten/Lidingö). Son till bangårdsförmannen Anders Johan Lagerkvist; växte upp i ett religiöst hem vid järnvägsstationen i Växjö. Reste till Paris 1913. Viktiga verk: diktsamlingen Ångest (1916), Dvärgen (1944) och Barabbas (1950). Invald i Svenska Akademien 1940. Nobelpriset i litteratur 1951. Han beskrev sig själv som 'troende utan tro'. Osäkerhet: källor anger dödsorten som Stockholm eller Lidingö (Lidingö ligger i Stockholms län); texten håller sig till Stockholmstrakten.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.